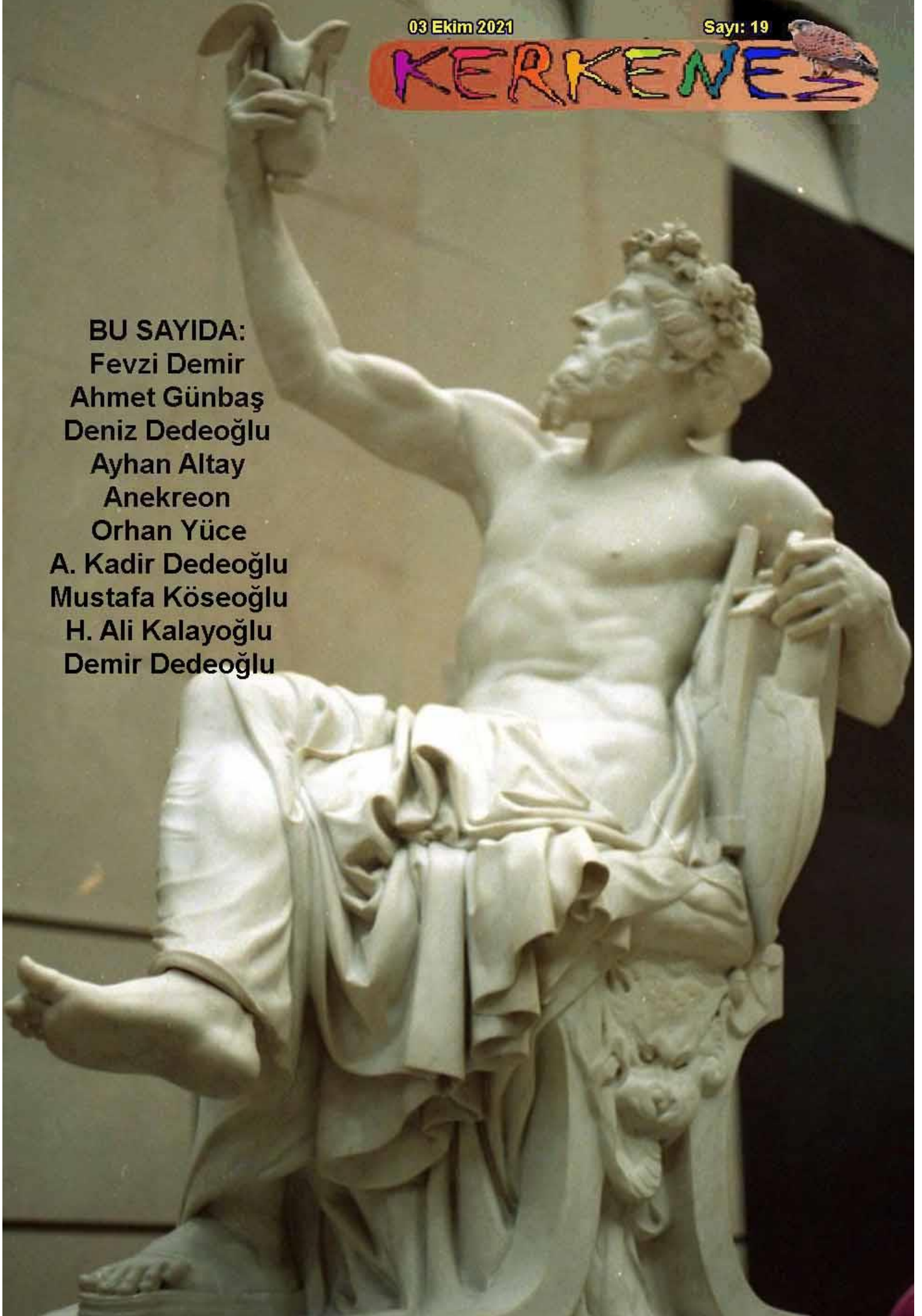

BU SAYIDA:
Fevzi Demir
Ahmet Günbaş
Deniz Dedeoğlu
Ayhan Altay
Anekreon
Orhan Yüce
A. Kadir Dedeoğlu
Mustafa Köseoğlu
H. Ali Kalayoğlu
Demir Dedeoğlu

AÇIKLAYALIM MI ABİ?

Açıklama eylemi bir açıklamaya sahip olduğunu varsayan ve bir de *açıklamadan* mahrum olduğu varsayılan birini veya birilerini gerektirmektedir.

Açıklayalım!:

Açıklamaya en çok iktidardakiler, satıcılar ve yalancılar ihtiyaç duyarlar ve kendi çıkarları doğrultusunda durumu izah ederler ve bu izahatla aydınlanmamız ve *açıklama* doğrultusunda davranmamız beklenir.

Resmî açıklamalar açıklamanın durumunu, komikliğini ve rezilliğini iyi açıklar! Hele ekonomi ve maliyeden sorumlu bakanlarımızın açıklamaları ne öğreticidir. Hiçbir insan kendi alçaklığına asla inanmamıştır, bunu *açıklamak* için de başkalarını suçlar. *

Ne yazık ki bu açıklamalara rağmen bir açıklamanın yokluğuna karşın bir *açıklamayı* yeğleriz türsel olarak.

İnsankızı/oğlu anlamdan kovulduğundan beri bu böyledir zaten. Bir açıklamaya nasıl olursa olsun acil olarak ihtiyaç duyarız nedense. Yine nedense açıklamanın en zahmetsiz, en kolay ve en basit olanı tercihimizdir.

Hepimizin bildiği! A. Einstein'in dediği gibi "yüzeysel açıklamaların çekimine kapılmamak için çok güçlü zihinler gereklidir". **

Her şeyi *açıklama* vazifesini mitoloji ve din yerine getirir. Bugünün mitolojisine ise bilim denildiği malumunuzdur!

Din ve mitoloji her şeyi açıklamak zorundadırlar. Kurdukları sistemde hiçbir açık uç, rastlantıya ya da tanrının (veya tanrıların) iradesi dışında, keyfiliğe bırakılmış hiçbir an olamaz. Dolayısıyla dinler, çoğu kez üstlerine vazife olmayan konularda da konuşmak zorundadırlar. ***

İster mitolojik, dinsel veya bilimsel olsun *açıklama* bir anlamayanlar grubuna ihtiyaç duyar. "Anlayamayanın *açıklayana* değil, *açıklayanın* anlayamayana ihtiyacı vardır; *anlayamayanı* bu vasfıyla kuran, var eden o *açıklayandır*. Birine bir şeyi *açıklamak*, her şeyden önce, ona kendi başına *anlamadığını* göstermek demektir". ****

Açıklama, geleneksel eğitim bilimlerinin mitidir. Bu mitoloji bilgin zihinler ve cahil zihinler, olgun zihinler ve toy zihinler, anlayabilen ve anlayamayan, zeki ve aptal şeklinde ikiye bölünmüş bir dünya öngörür.

Rancière'den çaldığım şu satırlarda olduğu gibi büyük harfle yazılan *Hoca* bu aptallar dünyasını aydınlatmak ve hocanın sahip olduğu *açıklamaya* mükelleftir. Aslında bu süreç aptallaştırma sürecinden başka bir şey değildir.

Her şeyden önce çocuk bir açıklanmış, izah edilmiş olana dahil olmaya zorlanır. Sonuç uslu ve doğal olarak aptal çocuklardır.

Bu nedenle cahil hocalara ve cahil olduğunu bilen hocalara ihtiyaç vardır:

Öğrencinin öğrenmesi gereken şey, hocasının ona öğrettiğidir. Seyircinin görmesi gereken de yönetmenin ona gösterdiği şeydir. Hissetmesi gereken şey, yönetmenin iletmediği enerjidir. Aptallaştıran mantığın merkezinde duran bu neden ve sonuç özdeşliğinin karşısına özgürleşme, neden ile sonucun çözümlüşünü, birbirinden ayrılmasını koyar. Cahil hoca paradoksunun anlamı budur: Öğrenci, hocanın kendisinin de bilmediği bir şeyi öğrenir hocadan. Öğrenci, bunu kendisini araştırmaya zorlayan ve bu araştırmayı teyit eden hocalık becerisinin etkisiyle öğrenir. Fakat öğrendiği şey hocanın bilgisi değildir.

Açıklama mantığı, izah ve izahat karşısındakinin aptallığını tespit eden, onaylayan ve sürdüren bir yapıdadır. *Açıklama* süreci hiyerarşinin onaylanması demektir. *Özgürleşme* ise *açıklama* ya da izahattan kurtulma ile başlar.

UNICEF'in açlığı açıklaması ile "UNICEF'in olduğu her yerde açlık vardır" açıklaması da açıklamanın sıkıntılarını barındırmaktadır. Saçmaladım mı?

Açıklama ise *saçmaya* yer vermez. *Saçmayı* dışlar ve suçlar. Onlara göre saçmalayanlar hainler, sapkınlar, yoldan çıkıp sapmış olanlardır. En iyimser ve insancıl yaklaşımla *açıklamadan* henüz mahrum olup *açıklamanın* aydınlığına kavuşamamış olanlardır.

Ama Camus'un de vurguladığı gibi, *saçma* hayattır da! -Sondaki -da karedeniz şivesiyle telaffuz edilmelidir ha! -

Tarih de *açıklamalar* mezarlığıdır da. Valla bu vecize de benim. Diğeri de şuydu hatırlatayım: "Tarih tanrılar ve hakikatler mezarlığıdır!".

Tanrı bizi büyük harfli *açıklamalardan* ve *açıklayıcılardan* korusun.

* Gerald Messadié, *Şeytanın Genel Tarihi*, Çeviren: Işık Ergüden, Kabalıcı Yayınevi, İstanbul, 1998, s.417.

** Abraham Moles, *Belirsizin Bilimleri, İnsan Bilimleri İçin Yeni Bir Epistemoloji*, Çeviren: Nuri Bilgin, Yapı Kredi Yayınları, 4. Baskı, İstanbul, 2012, s.59.

***Bülent Somay, *Tarihin Bilinçdışı, Popüler Kültür Üzerine Denemeler*, Metis Yayınları, İstanbul, 2003, s.43.

**** Jacques Rancière, *Cahil Hoca, Zihinsel Özgürleşme Üzerine Beş Ders*, Çeviren: Savaş Kılıç, Metis Yayınları, İstanbul, 2014, s.14.

YAZ KIRGINI

1.

ben şurda kalırdım şuracıkta
yazı altımdan çekmeseler
şurda bir zakkumun dibine sererdim kilimimi
sarıp beklerdim aşk başıma
yağmurum rüzgârım da yeterdi hani
yağdırır estirirdim isteyene
şurda bir şarap salkımı olurdu kıyıda
zeytin meytin emeklerdim
bir yarayı dolaşıp geldiğimi
henüz söylemedim güz telime
göç tadında kanyon serinliğine
dağların selamını eklerdim

II.

ben şurda kalırdım şuracıkta
Ay ipliğiyle dokunmuş taş yastıkta
Düşümü düş bilir kıvrılırdım
Serçecik pürçecik tüttürürdüm çubuğumu
Alımda mısır püskülü zaman
Böğürtlen öpümlüydü unuttun mu
(nazlıca gererdin yelkenimi
İçimin en daral sokağına
Taşkın pazarlar kurardın
Haraç-mezat eksiltirdik kederi)
Ters dönen uçurtmalardan bu kanama
Ordan söküldü gökyüzüne
Dalgın bir güvercin teleğinden
Kırılıp dökülerek akşama
Durdu günebakanların görklü yürüyüşü
Bir köşeden seğirtmenin cümbüşü
Çekti ayak izini tuvallerden
Cümbürççek birbirine üşüştü
Kirpiklerinle yaşıtılmış meğer
Kumlara gömdüğün hançer
Hıştırtısı sobelendi suçüstü

BİLGİYE UYANMAK

Kim ki içi aydınlık, ışık görüyor dünyayı. Kim ki içi çer çöp, her yer çöplük ona. İçini aydınlatmadan ışığı göremiyorsun. Bu ne güzel bir bilgidir kalbine indiğinde.

İçinde ne biriktirdiyse, herkeste onu görüyorsun. Başka türlü mümkün değil. İçin kötüyse, herkes kötü. İçin düşmansa herkes düşman. Sen aldatıyorsan, herkes seni aldatıyor sanıyorsun. Sen öfkeliysen, herkesten korkuyorsun. Sevgi yoksa içinde, sanıyorsun ki kimse sevmiyor seni. Kendine güvenmiyorsan, sanıyorsun ki herkes hain. İçinde bilmediğin hiçbir şeyi başkasına mal edemiyorsun.

Hayat güzel olsun istiyorsan tek yapılacak şeyin içini güzelleştirmek olduğunu anlamak, ne kadar da geç. Bildim sandığımı, anlamak, anladım sandığımı kabul etmek, kabul ettiğini kalben hissetmek ve sonunda o bilginin kendisi olabilmek, uykudan uyanabilmek ne kadar yavaş.

İçin dostsa, herkes dost sana. Sadakat varsa kalbinde, alandığında şaşırma ne güzel, kimseye aldatmayı mal etmemiş olmak. İçinde huzur varsa ancak bir insanın öfkesini sakince karşılayabiliyorsun. İçindeki sevgiyi beslemeyi seçmişsen, eninde sonunda yeşeriyor ve ne kadar sevildiğine şaşıyorsun. Güven varsa içinde, ihaneti bile anlayışla karşılıyorsun. İçinde bilmediğin hiçbir şeyi başkasına mal edemiyorsun.

Dışarıyı güzelleştirmeye uğraşmak ne amaçsız bir çaba. Dışarıda yürünmüş yollar, içeride durağansan ne gereksiz mesafeler.

“Hayatta en acıklı şey, bir insanın problemin kendinden kaynaklandığını görmemesidir” demiş Jung. Ne güzel demiş.

Dışarıdaki bin yıllık savaşımın, içimdeki anlayış ve barışla, hiç çabasız ve hatta cisme dokunmadan, ruhlarda son buluşuna, sevinçle şaşkınlığımın nişanı olsun bu söz. Dışarıyı iyileştirmenin tek yolunun kendi içini iyileştirmek olduğunu hatırlatsın durdukça.

Biliyorum sandıklarının aslında bilmediğini, bilgiye uyanmanın bambaşkalığını, kendini görmenin dünyanın en zor işi olduğunu, bir yerlerde bir terslik olduğunda içini didik didik etmenin şart olduğunu.

İnsanın en çok zamanı ve emeği kendine harcaması gerektiğini. Yalnız kalabilmenin ve içine dönebilmenin muhteşemliğini.

Bilgiye uyandığında başka bir şey yapmana hiç gerek olmadığını, hayatın hiçbir şey olmamış gibi, sakince ve hiç çaktırmadan sana göre şekillendiğini.

Ve kimse bir şey anlamadan her şeyin olup bittiğini, boyutların bir anda değiştiğini ve bunun fark edilmez bir geçiş olduğunu an be an yaşayışımı, dünyanın kaskatılığına bir daha kapılırsam eğer, hatırlatsın bana.

OSMAN

İlık bir hazan akşamında elektrikler kesilmişse, akşamın sessiz hüznü, pili bitene dek çalışacak olan kart çalıcının müziğinde geçmişe götürür insanı. Öğretmenliğin ilk yıllarına; o, daha elektrikle tanışılmamış, radyonun bile ancak varsılların evinde bulunduğu yıllar düşüverir aklınıza.

“Cahildim dünyanın rengine kandım!” diyorsa Ertaş, yirmili yaşların başlarına taşımaz mı sizi? Dağları yarmayı değil, yaratmayı göze aldığınız yıllara?

.....

Güneşin ufuktaki kızılığının tümüyle yitmekte olduğu akşamüzeridir. Çeltik biçmekten belleri kamburlaşmış kadınlar geçmektedir yoldan. Yolun tozuna bulanmış çocuklar istemeye istemeye oyunlarını bırakıp evlerine döneceklerdir az sonra. Ertesi sabah okulun açılması oldukça olağan bir olgudur, köyün çocuklarının gündeminde hiç yokmuş gibidir.

Osman, özensiz giysileri, onca yolun tozu terine karışmış yüzüyle karışıklık yapan, içi gülen çakır gözleriyle geçer önünüzden. O da yarın okula başlayacaklardan biridir. Daha ne önlüğü ne defteri ne de kitabı alınmıştır. Zaten “ilk günler ders olmaz” düşüncesi egemendir herkese...

Osman’ın çakır gözlerinin altında sevgi dolu bir yüreği vardı. Ne yazık ki çocuk masumiyetini, büyüdükçe yitirmiş.

Köylülerin işlerinin görece az olduğu zamanlardır kış günleri. Çok nadir de olsa kış akşamlarında değişik bir yaşam yaratmaya çalışırlar kendilerine.

Öğretmenler iyi bilirler. Okuma yazma öğrenimi mısır patlatmaya benzer. Siz, çalışmanızı sürdürürken öğrenciler patlayan mısır gibi teker teker ve aniden öğrenirler okuma yazmayı.

Sobada çitirdayarak yanan odunlar sınıfı ısıtıyordu. Osman’ın yanındaydım. Kitabı açtım. Okudu. Başka bir sayfayı açtım, onu da okudu. Defterine baktım, yazıları yanlızsız. Bir şeyler söyledim, yazdı. Anlaşılıştı ki Osman’ın da mısırı patlamıştı...

İyi de akşamdan sabaha olan neydi?

“Akşam ne yaptın bakalım Osman?” diye sordum.

Gülen gözleri buğulanır gibi oldu, özür dileyen bir sesle,

“Öğretmenim. Babam akşam evde rakı içiyordu. Bana da azıcık içirdi.” dedi.

Gülümsedim, başını okşadım.

Aynı gün akşama doğru Kepuç Hüseyin’in kahvesinin önünde Osman’ın babası Teti’ye rastladım. Selam verdim, masasına oturdum. Hâl hatırdan sonra,

“Sen akşam ne yaptın öyle!” diye sordum.

Önce neyi sorduğumu anlayamadı. Sonra,

“Kusura bakma Hocam. Akşam biraz papaz uçurdum. Biraz da Osman’a verdim. Sızdı uyudu. Bir daha olmaz. Kusura bakma.” dedi.

Bastım kahkahayı. Kızmamı beklerken güldüğümü görünce şaşırıldı kaldı.

“Teti,” dedim, “Çocuk bu sabah şakır şakır okuyup yazdı.

Be adam, beni kaç aydır niye uğraştırdın? Baştan yapsaydın ya şu işi.”

Kısaltılmış metindir

Bronz Bathsheba Heykeli Benjamin Victor

LESBOSLU KIZ

Erguvan topu yine attı bana

altın saçlı Eros

Rengârenk pabuçlu bir kızla

Oynaşmam için cesaret veriyor

O ise, -mamur Lesbos’tan çünkü-

Saçımdan dolayı – kır valla-

Ayıplıyor beni amma başka (genç)

Bir (saça) ağız açık bakıyor

Anakreon (kapaktaki resim)

M.Ö 570-480 yaşamış Teos’lu şair

EĞİTMEK GEREK

Öğrencilerin ve velilerin beklediği yüz yüze eğitim başladı. Ama dertleri de başladı.

Özlem Hanım, oğlunu iyi okula yazdırmak için yollara düştü.

Bizim oğlan büyüdü, okula gitme zamanı geldi. Kız ile aynı okula gitsin istedik.

Yetkililer, “En iyi okul en yakın okuldur” diyor. Doğru okul yakın, ama iyi değil. Üç yıldır önünden geçiyorum, badanası eskimiş, bahçesi bakımsız, Kapıda güvenlik var, çocuklara bağıyor. Hatta dövdüğünü söylüyorlar. Sınıflar çok kalabalık. Bir de öğretmen çok durmuyor. Hemen merkeze gidiyor. Salgında çocuğumu riske atamam. Anlayacağınız okul hoşuma gitmiyor. Kızımı daha önce torpille ve bir miktar bağışla merkezdeki okula yazdırmıştım. Oğlumu da beraber gitsinler diye, aynı okula yazdırmak istedim. Ama başıma neler geldi, neler?

- O okul bizim bölgede değilmiş, müdür bey kaydetmek istemedi. Ben ısrar ettim. Dedim ki, kapıda birçok servis var, bunlar nereden geliyor. Bizim mahalleden bile birçok çocuk buraya gelip, gidiyor. Hani en iyi okul, en yakın okul idi. Sizin burada bölge yok mu? Ben de buraya yazdıracağım.

- Mademki istiyorsun, sen de onlar gibi yaparsın.

- Onlar ne yaptı?

- Bak, onlar yüklü bir bağış yaptı. Sonra gittiler muhtardan bu bölgede bir yerin adresine taşınmış gibi ikamet aldılar, ben de kayıtlarını yaptım. Dediğin doğru, burada okuyanların çoğu dışarıdan geliyor. Bu bölgede olsa bile ben hepsinden kayıt parası alıyorum.

- Hani bakan açıklama yaptı ya, kayıtlarda para alınmayacak diye.

- Bakan, başbakan, vali ve kaymakam hepsi açıklama yapar, yazı gönderirler. Ama para göndermezler. Bu işler lafla değil, para ile dönüyor.

- Para istemiyor musunuz?

- İstetmiyorlar ki, Milli Eğitim Müdürü toplantılarda, “herkes kendi işini kendisi görsün” diyor. Daha onlar bizden para istiyor. Neymiş? Bayramda tören parası. Neymiş? Plaket parası. Neymiş? Şölen parası. Daha bir de onları besliyoruz.

- Burası devletin okulu, giderlerini devletin karşılaması gerekmez mi?

- Sen öyle bil. Biz yazılanları değil, yaşadıklarımızı biliriz.

- Okulda hizmetli yok. Üç tane sözleşmeli temizlikçi tuttuk.

Kapıda siz girerken gördünüz, güvenlikçi var ya, onun da parasını biz veriyoruz. Elektrik, su paraları da bize yükleniyor.

- Kapıda güvenlikçi görmedim.

- Vay üçkâğıtçı, benim sayısız yatırmaya gitti, daha gelmedi mi? Kendisi de oynuyor, sanırım kendisinininkini orada dolduruyordur?

- Kaç para vermem gerekiyor?

- Valla, bu yıl giderlerimiz daha fazla, okulu badana yapacağız, yeni teknoloji sınıfı oluşturacağım, odayı yenileyeceğim ve öğretmenler odasına koltuklar alacağım. Bunlar şimdiki ihtiyaçlar.

- Hepsini bizim sırtımızdan mı çıkıyor? Ben de kız için gönderdiğim katkı paylarının nereye gittiğini merak ediyordum.

- Haa, bu yıl katkı payını artıracam. Fotokopi parasını da artıracam.

- Müdür Bey. İlköğretim parasız ve zorunlu deniyor. Siz para toplamakla uğraşıyorsunuz. İşletme müdürü gibi olmuştunuz.

-Ne yapalım yani, bırakalım mı? Ben otuz yıldır, müdürüm. Bu okulu herkesin tercih ettiği bir okul yaptım. Neyle, bakanlık mı verdi sanıyorsun? Bu koltuğu bile bir velimiz aldı. Şu mescidi de yeni yaptırıldı.

- Bakan özel okullara o kadar kıyak geçiyor. Neden bu okullara ödenek ayrılmıyor?

- İyi ki kitapları bedava dağıtıyorlar.

- Okullara kitap veriliyor. Ama biz kitaplarla yetinmiyoruz. Bir taraftan dergi alıyoruz, test kitabı alıyoruz, bir taraftan da yeni müfredat programı nedeniyle çalışmalarını öğretmenler fotokopi yapıyor, onun parasını veliden ayrıca alıyoruz.

- Kızımdan biliyorum, müdür bey. Burası özel okul gibi oldu. Servis ücretlerine de zam geldi.

- Şimdi siz kayıt yaptıracak mısınız?

- Ne yapayım? Çocuğumun geleceği için kayıt yaptıracam.

- İyi, o zaman kime, yani hangi öğretmene vermek istersiniz? Çocuğunuzun ilgisi var mı?

- Haa, kızın hangi sınıfta?

- 3/A sınıfında

- Evet, o sınıf iyi, öğretmeni çok çalışkan hiç izin almaz, rapor kullanmaz, planlı, programlıdır.

- Oğlum da ilgilidir.

- O zaman Hasan Hoca'ya yazdıralım. Hasan Hoca burada bir numaradır. Onun öğrencileri sınavlarda hep başarılıdır. Bu yıl 1. sınıfları okutacak.

- Olur, müdür bey, ben de öyle öğretmen istiyorum. Onun için bu kadar para ve zahmete katlanıyoruz.

- Paraya dayanacaksın. Zaten buraya fakirin çocuğu gelemes. Bende almam. Onlarla mı uğraşacağım, para veremez, iyi giydiremez, çocuk aç gelir, buradan bir şey alamaz. Kendisine bakamaz. Kursu gidemez. Yani uyum sağlayamaz.

- Demek okullar artık gelire göre ayrıldı. Bizim oradaki okulun fakirlerin okulu olduğu belli, Bakımsız. Biz de zaten bu tarafa taşınmayı düşünüyoruz, oradaki evi satmak istiyoruz. Ama alan yok hepsi fakir, işi yok, çalışmıyorlar.

- Muhtara git benim selamını söyle o anlar, sana bir ikamet belgesi versin, sonra bana gel.

- Tamam, müdür bey.

Ertesi gün Özlem Hanım müdürün odasına gelir.

-Tamam şimdi sen bana ... lira öğretmen parasını ver.

-İçeride okul aile birliğinden yöneticiler var. Oraya git, sana banka hesap numarası verirler, oraya .... Lira yatır, dekontu getir, kayıt yapalım.

- Müdür Bey, ... Lira çok.

- Biz daha fazla alıyoruz. Hasan Hoca için çok değil, herkes ona vermek istiyor. Biz de ona göre fiyatı belirliyoruz. Ablası da burada olduğu için az istedim.

- Bunun belgesi var mı?

- Canım böyle şeyin belgesi olur mu?

- Bankaya ne diye yatıracağım?

- Onlar biliyor. Bağış diye yatıracağsın.

-Bağışsa istediğim kadar yatırırım müdür bey.

- Öyle olmaz. 10–50 Liraya öğrenci almam buraya. Kalitesini düşürür. Burası kaliteli okuldur. Bak kalite belgesi de var. Bunun için kimlerle görüşmedim, kimlere yemek vermedim, bunların hepsi para.

- Neyse, çocuğum için katlanacağım.

- Elbette katlanacaksın. Kim demiş” eğitim bir haktır” diye. Eğitim bir fırsattır. İmkânı olan yararlanır. Herkesi okutmak zorunda değiliz ki.

Ee, ne diyelim? Yalnızca çocukları değil, özelleştirmecileri de eğitmek gerek.

ÇIRAK

Kendinden büyük iki çırağın yanında eğreti gibi duruyordu tamirhanede. Hep ustaya diğerlerinden daha uzak, tezgâha daha yakındı... Usta bir şey istediğinde kaptığı gibi yanındaydı her seferinde. Yaranmak için değil, yaratılışı öyleydi dediklerine göre... Tez canlı, enerjik... Usta, babası "adam et bu haylazı" diye bıraktığından olmalı, içten içe beğense de en çok ona sert davranıyordu. Diğer çıraklar hoşnuttu durumdan. Çünkü hem işleri azalıyor hem de ustanın tafrası onda toplanıyordu...

Yarıyıl dinlencesine girdiklerinde karnesi hiç iç açıcı değildi Rıza'nın. Büyüklerin değerlendiren ilk baktıkları dersler çok kötüydü. Sınıf öğretmeni, karnesine yazdığı notta, açıkça olmasa da bundan bir şey olmaz diyordu... Resim, İş Teknik ve Beden Eğitimi dersleri oldukça iyi olması kimsenin umurunda değildi. İkinci yarı karnesi de birinci yarıdan farklı olmayınca babasına göre başka seçenek kalmamıştı...

Tamirhanede bir usta, üç çıraktı. Usta yıllarını bu işe vermiş bir emekçi. Eğitimli olmasa da iyi usta olarak bilinir. Onaramayacağı otomobil yok gibi derler... Çıraklardan biri oldukça eski, diğeri birkaç yıllık... İşlerinde onlar da iyiler. Bir de Rıza... Okuldaki başarısızlığının ezikliğinin yanında, en yenileri en çelimsizleri... Kirli yüzündeki parlak gözleriyle...

Öğle paydosu demek, ekmek arası döner, ayran demek... Bir de işin çok olduğu zamanlarda nefeslenme... Ustanın yeri elbette ayrı... Kimi zaman oturur, kimi zaman uzanır, dinlenir... Çırakların belli bir yeri yok öğle arasında. Rast gele bir yere çömelip, kâğıda sarılı dönerlerini yerken, göz ucuyla ustalarını da kolaçan etmeyi unutmazlar.

Rıza, dönerini yiyip, ayranından son yudumu aldıktan sonra, kalanları dönerin kâğıdına toplayıp bir topak yaptı. Kalkarken, tamirhanenin ta öte ucundaki çöp bidonuna fırlattı. Topak gitti, bidonun küçücük ağzından içeri girdi. Diğer çıraklar şaşkınlıkla izlerken Rıza umursamadı bile... İkirciklenerek onlar da denediler, beceremediler. Üşenmediler, gidip alıp bir daha denediler, yine olmadı... Gülümseyerek vazgeçtiler...

Usta arabanın altında uğraşırken çıraklar çevresinde bekliyor, isteneni anında yerine getirmeye çaba gösteriyorlardı. Çoğu kez büyük çırak ustanın hangi aleti isteyeceğini biliyor, onu hazır bulunduruyordu. Rıza olanları dikkatlice izliyor, öğrenmeye çalışıyor, kimi zaman bunları eğlenceye dönüştürmekten de hoşlanıyordu.

Usta, arabanın altından çıkarken, ellerini sildiği üstüpyüyü rastgele uzattı. Çıraklar uzandılar, Rıza kaptı. Usta henüz arabanın altından çıkmadan, topak olmuş üstüpyüyü hafifçe havaya atıp, ayağının üstüyle yumuşak bir vuruş yaparak çöp bidonuna yolladı. Usta görmeden, hızlıca, diğer çırakların yanında yerini aldı. Usta temiz üstüpyü ile ellerini temizlerken, çıraklar Rıza'nın yaptığına gülüşüyorlardı çekinerek... Herkes ortalığı toplamak için dağılırken, usta, asık suratıyla gülüşmelerinin nedenini sordu. Büyük olan anlattı... Usta elindeki üstüpyüyü Rıza'ya vererek yinelemesini istedi. Sonuç aynı olunca birkaç kez daha yineletti. Hep aynıydı... Şaşkın bir ifade ile küçük bir somunu uzatıp, karşı duvarın dibine atılmış kâğıt çay bardağını işaret etti. Rıza, öylesine fırlattı somunu. Somun bardağa girmede gerçi ama çarpıp devirdi. Usta, arkasında övgünün gizlendiği, yumuşak bir azarlama ile dört çay doldurmasını istedi Rıza'dan... Rıza azarlamasının

arkasındaki gıptayı yakalamış, sevincini bastırarak semaverin başına atmıştı kendini çekingen bir gülümsemeyle...

İki sokak ötedeydi yedek parçacı... Usta eski parçayı eline tutuşturup yenisini almasını istedi Rıza'dan. Rıza, işini bırakıp, çöp bidonundan kaptığı boş kola kutusuyla, elinde parça sokağa fırladı. Usta anlam veremezken çıraklar gülüşüyorlardı... Rıza, kola kutusunu sokağa atıp arkasından koşturdu. Yakaladığında iki ayağının arasına sıkıştırıp havaya fırlattı. Sonra onu tekrar yakalayıp şutlayarak ileri gönderdi. Tekrar yakalayıp karşısına çıkan aydınlatma direğine, ardından kenara konulmuş çöp variline, daha sonra park etmiş bir motosiklete çalılar atarak yedek parçacının önüne kadar geldi. Karşısına çıkan, yedek parçacının çırağına da bir çalım atıp, kutuyu havalandırdı. Kutu yere inerken, ayağını önüne koyup küçük bir temasla kapı önündeki çöp bidonuna düşürdü. İzleyenlerin kimileri alaycı bir tavırla gülümsüyor, kimisi şaşkınlıkla alkışlıyordu. Aynı şekilde geri döndüğünde babasını ustası ile konuşurken buldu... Parçayı büyük çırağına verip kendisini arabanın arkasına sakladı. Suçlu bakışlarla onları izlerken, babasının yüzündeki sert ifadeye karşılık, ustanın yüzündeki yumuşaklığı anlamlandıramıyordu.

Paydostan sonra, yolu üzerinde olduğu için, çırakları evlerine usta bırakırdı. Rıza sokağın başında arabadan indiğinde, akşam serinliğinden yararlanıp, top oynayan mahalle arkadaşlarıyla karşılaştı. Diğerleri karşı çıksa da yenik durumda olan takımdaki arkadaşlarının baskısıyla kendini oyunda buldu... Elbette kola kutusundan daha eğlenceli ve daha kolaydı topla oynamak. O da eğlenerek, güle oynaya yenilmekten kurtardı takımını. Tam maçı bitirmişlerdi ki annesi seslendi her zamanki gibi, sevecen sesiyle, acıkmışsındır diyerek...

Annesi, ne kadar kollasa da babası dargın gibiydi. Rıza ile ilişkilerine bir sınır koyarak onu cezalandırıyordu kendince. Rıza her davranışında göz ucuyla babasını kolluyor, sessiz kalarak suçunu kabulleniyordu. Ama biliyordu ki, Rıza babasının istediği Rıza olamayacaktı.

Yemekten sonra, herkes bir köşeye çekilmişken, baba, eşini yanına çağırdı işaretle... Rıza'yı kollayarak, usta ile konuştuğunu fısıldadı kulağına. Ondan, onu iyice ezmesini, yaşamın ne kadar zor olduğunu anlatmasını istediğini söyledi. Anne, yüreği burkularak itiraz etmek istese de sadece usta ne dedi diyebildi...

Onlar fısıldaşırken, Rıza, kucağında en beğendiği futbolcuların fotoğraflarını topladığı albüm, kendisi için verilen hükümden habersiz uyuyakaldı koltuğunda.

UKALA BİLGİLER

- Likyalı erkekler ölülerini gömerken, şeytan yüzlerini görüp sonradan kendilerine musallat olmasın diye kadın kılığına girip, yüzlerini gizliyorlardı. "Şeytan görsün yüzünü" deyiimi de buradan gelir...
- Adolf Hitler, 17 yaşındayken Haydarpaşa gar inşaatında Alman işçi ve ustalarla birlikte 2 yıl çalışmıştır.
- "Gamzedeyim deva bulmam" şarkısında geçen 'gamzedeyim' sözcüğünün gamzeyle falan ilgisi yok, "afetzed" gibi 'gamzede' anlamındadır.
- "Kel alaka" sözündeki 'kel' Fransızca 'ne' anlamına gelen 'quel' den gelir ve "ne alaka" anlamında kullanılır. Zamanında her cümlesine Fransızca birkaç kelime katıp artistlik yapan biri tarafından Türkçemize girmiş.
- RayBan markasını oluşturan sözcükler olan "ray: ışın", "ban: yasaklama" demektir. Yani ışın yasağı (ışını defetme) anlamına gelir.
- Tuvalet anlamında kullandığımız 100 numara İngilizcedeki "loo" dan gelir ve evet tuvalet anlamındadır. Tamamen algi meselesi yani.
- "Vatan yahut Silistre" oyununun gerçek adı "Vatan"dır. Uygulanan sansür nedeniyle bir süre "Silistre" adıyla oynanmış, daha sonra sansürün kalkmasıyla kafa karışıklığını önlemek için "Vatan yahut Silistre" adıyla sahnelenmiştir.
- Napolyon kirazı diye bir şey yoktur. Kirazıyla meşhur Bursa Uluabat'ın eski adı Apolyont'tu, vatandaşın dili Apolyont'a dönmeyince oldu sana Napolyon kirazı...
- Yarıçapı 'z', kalınlığı 'a' olan bir pizzanın hacmini " $v=pi*z*a$ " formülüyle hesaplayabilirsiniz...
- Antik Mısır'da hamile kadınlar birkaç gün boyunca arpa ve buğday tanelerine idrarlarını yaparlarmış. Eğer arpa filizlenirse bebeğin erkek, buğday filizlenirse de kız olacağını anlarılarmış.
- "Happy Moon's cafe" nin ismi, sahibi Hüseyin Aymutlu'nun soyadından geliyor. Adam da haklı "aymutlu cafe" olsa kimse gitmezdi!
- Esenboğa havalimanı adını, Ankara savaşında Timur'un meşhur fil ordularının komutanı olan "İsen Buga" dan alır ve "sağlıklı, mutlu öküz" anlamına gelir.
- Anason, en az %40 alkolde çözündüğü için rakı renksizdir. Su katıldığında alkol oranı azaldığından anasonun çözünürlüğü düşer ve beyaz renkte görünür hale gelir.
- İskambil kartlarında kupa asilleri, maça orduyu, karo orta sınıfı, sinek fakir halkı temsil eder. Teoman "kupa kızı sinek valesi" derken boş yapmamış yani...
- Firavunları sineklerden korumak için yanlarında her tarafına bal sürülmüş, çıplak köleler bulunurdu. Ancak bu durum Firavun Nemrut'un bir sinek yüzünden ölmesini önleyememiştir.

Dalga kovalayan martılar

KERKENEZ Ücretsizdir, telif ödemez. Katkı koyanlar bu koşulları kabul etmiş sayılır. Yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.

KERKENEZ'in size doğrudan ulaşması için aşağıdaki e-posta adresine bir e-posta göndermeniz yeterlidir. Düşünce ve mizah içerikli yazı, resim, fotoğraf, çizim, karikatür vb. katkılarınızı da aşağıdaki adrese iletebilirsiniz.

KERKENEZ

BARİŞTAN YANADIR